

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ФІЛОСОФІЯ»

обов'язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма:	«Якість та безпека харчової продукції»
Спеціальність:	181 Харчові технології
Галузь знань:	18 Виробництво та технології
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
	Науково-навчальний інститут біології, хімії та біоресурсів
Мова навчання:	українська
Розробники:	Радзinyak Тетяна Іванівна, канд. філос. наук, доцент
Профайл викладача:	http://philology.chnu.edu.ua/?personnal=%d1%80%d0%b0%d0%b4%d0%b7%d0%b8%d0%bd%d1%8f%d0%ba-%d1%82%d0%b5%d1%82%d1%8f%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d1%96%d0%b2%d0%bd%d0%b0#more-4251
Контактний телефон:	(0372) 584878 - кафедра філософії та культурології
E-mail:	t.radzyniak@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1253
Консультації:	очні консультації: четвер, 16.10-17.30 год.; онлайн-консультації: понеділок-п'ятниця 14.30 -17.30 год. (за попередньою домовленістю)

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія – важлива частина світової культури, націлена на рефлексію світогляду – осмислення його основ, включаючи ставлення людини до світу, до самої себе, до іншої людини, до суспільства, науки, різних сфер життя. Завдяки цьому її вивчення дозволяє сформуванню переліку загальних компетентностей, які лежать в основі вищої професійної освіти незалежно від сфери спеціалізації.

Мета навчальної дисципліни: розвиток у студентів інтересу до філософського осмислення дійсності, світового історико-культурного процесу, людського життя; формування філософської культури мислення, пізнання світу та самих себе, навичок застосування філософської методології; актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти.

Пререквізити. Дана дисципліна розвиває набуті раніше студентами навички та знання з курсів «Людина і світ», «Актуальні питання історії та культури України», «Етика та естетика», «Правознавство», «Екологія», «Технології» тощо.

Постреквізити. На курс «Філософія» можуть опиратися різні наступні за часом вивчення дисципліни такі як «Соціологія», «Політологія», «Психологія», «Культурологія», «Релігієзнавство», «Логіка», й інші, а також курси, орієнтовані на вивчення філософських аспектів науки загалом чи конкретних наук, у тому числі курс «Філософія науки» у підготовці освітнього рівня «Магістра».

Результати навчання, згідно з вимогами освітньо-професійної програми, передбачають оволодіння студентами такими компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

У межах вивчення дисципліни «Філософія» студенти набувають наступних **програмних результатів:**

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Виявляти творчу ініціативу та підвищувати свій професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.	<ul style="list-style-type: none">• робота з рекомендованими матеріалами,• запитання-бесіда, діалог, дискусія• індивідуальні завдання;• ділова гра	<ul style="list-style-type: none">• екзамен (іспит)• контрольні, самостійна робота за індивідуальними завданнями;• презентації результатів виконання завдань.
ПРН 19. Підвищувати ефективність роботи шляхом поєднання самостійної та командної роботи.	<ul style="list-style-type: none">• розповіді, дискусія• проблемний метод;• пошуковий метод• робота з рекомендованими матеріалами, ілюстрування, демонстрування	<ul style="list-style-type: none">• екзамен (іспит)• поточне та підсумкове тестування, усне та письмове опитування,• самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

	<ul style="list-style-type: none"> самостійна робота над індивідуальним та груповим завданням 	<ul style="list-style-type: none"> презентації результатів виконання групових проєктів.
<p>ПРН 26. Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо.</p>	<ul style="list-style-type: none"> лекція, запитання-бесіда, консультація, дискусія. презентації, обговорення відеоматеріалів. робота з першоджерельною та нормативною літературою. самостійна робота над індивідуальним та груповим завданням 	<ul style="list-style-type: none"> тести, усне та письмове опитування, контрольні, самостійні роботи за індивідуальними завданнями; презентації результатів виконання завдань.
<p>ПРН 27. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя.</p>	<ul style="list-style-type: none"> інформаційно-рецептивний; бесіда; дебати; дискусія; індивідуальний/груповий проєкт; 	<ul style="list-style-type: none"> екзамен (іспит) тести пошукові індивідуальні завдання; презентації результатів виконання завдань.

Передбачені в межах курсу форми роботи (групова робота, дебати, робота в парах, презентації) спрямовані на формування у студента *соціальних навичок (soft skills)*.

Після вивчення дисципліни студент повинен **знати** :

- комплекс основних філософських категорій та понять;
- особливості основних філософських напрямків, течій та шкіл;
- розуміти сенс інтелектуального і соціокультурного призначення філософії, її пізнавальних та культурних можливостей, історичної ролі.

вміти:

- знаходити, класифікувати та аналізувати інформацію з різних джерел;
- встановлювати зв'язок між окремими твердженнями в загальній системі поглядів і переконань;
- розпізнавати типові помилки в аргументації;
- дискутувати на запропоновані теми;
- аргументувати власну позицію у розв'язанні світоглядних проблем, спираючись на визначені філософські підходи;
- використовувати філософські методи дослідження у своїй науковій, суспільно-політичній та громадській діяльності;

володіти навичками:

- порівняння різних підходів до розв'язання актуальних соціальних і гуманітарних проблем;
- аналізу та сприймання текстів, що мають філософський зміст;
- виявлення та обґрунтування ціннісних засад різних видів діяльності;
- виявлення вербальних і невербальних засобів маніпуляції;
- застосування форм і засобів сучасного філософського дискурсу для обґрунтування власного світогляду, вдосконалення особистої культури міркувань.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	8	4	120	2	15	-	15	-	80	10	екзамен
Заочна	4	8	4	120	2	10				110		екзамен

Дидактична карта навчальної дисципліни

Модуль 1: Свідомість, знання, інформація як предмет філософського аналізу

Тема 1. Предмет філософії

Тема 2. Проблема свідомості

Тема 3. Знання. Наука. Істина

Тема 4. Довіра до інформації із зовнішніх джерел

Модуль 2. Свобода волі, мораль, закон та їх філософське осмислення

Тема 5. Свобода і відповідальність

Тема 6. Мораль, моральність, нормативність

Тема 7. Законність і справедливість

Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія як шлях самотворення	10
2	Мисленнєвий експеримент як метод дослідження у філософії свідомості	10
3	Аргументи й контраргументи щодо наукового реалізму	10
4	Інтелектуальна автономія: виклики сучасності	10
5	Мораль і право для штучного інтелекту та цифрової людини	14
6	Засади обґрунтування моралі (релігія, традиції, раціональність)	14
7	Розвиток філософських основ охорони довкілля (концепції та парадигми)	12

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

ФОРМИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯ

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Участь в обговоренні на лекціях	Заохочувальне оцінювання	10
2	Робота на практичних заняттях	Обов'язково	30
3	Позааудиторне тестування	Обов'язково	20
4	Груповий проєкт (МЗ)	Обов'язково	10
5	Творче завдання (одне у ЗМ1,2)	За бажанням	бал прописаний у завданні
6	Виконання домашніх завдань: відповіді на	За бажанням	2

	проблемно-пошукові питання		
7	Підготовка 5-хвилинної презентації та виступ в аудиторії	За бажанням, при взаємодії з викладачем	5
8	Портфоліо	За бажанням	10
9	Підготовка тез до наукової конференції (за проблематикою на стику філософії та проф.тематики)	За бажанням, при взаємодії з викладачем	10
10	Підсумковий тест	як альтернатива (або частина) усного екзамену	40 (10)

Форма підсумкового контролю: екзамен

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проєкти (індивідуальні та командні проєкти);
- есеї

Підсумкова оцінка студента з навчальної дисципліни «Філософія» розраховується:

а) з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою та балів, отриманих під час складання Підсумкового тесту (в системі MOODLE) за умови, що студент брав участь в обговореннях на лекційних, семінарських заняттях, виконував всі обов'язкові завдання з курсу, брав участь у груповій роботі та його відвідуваність становить не менше 75%. У такому разі оцінка за курс розраховується за формулою: **Підсумкова оцінка = M1 + M2 + M3 + ПТ;**

АБО

б) з урахуванням балів, отриманих студентом під час поточного контролю за накопичувальною системою та балів, отриманих під час складання комбінованого іспиту: **Оцінка за курс = M1 + M2 + M3 + іспит***

Оцінка за іспит = ПТ/4 + ПБ1,2,3		
↓	↓	↓
40 балів	= 10 балів	+ 30 балів

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання з курсу «Філософія» є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Оцінка /А/ «Відмінно»-/90-100 балів/ виставляється, якщо студент:

- виявив повне знання теоретичного матеріалу на рівні першоджерел, навчальних підручників, посібників, лекцій згідно з навчальною програмою;
- вільно володіє поняттєво-категорійним апаратом курсу;
- уміє творчо використовувати основні ідеї та принципи філософії до аналізу суспільно-політичних процесів, дискурсів, проблем.

Оцінка /В/ «Добре»-/80-89/ виставляється, якщо студент:

- знає теоретичний матеріал курсу;
- орієнтується в першоджерелах, знає їх основні ідеї;
- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу конкретних ситуацій;
- на достатньому рівні аргументує власну позицію з проблемного питання.

Оцінки /С/ «Добре»-/70-79/ заслуговує студент, який:

- вільно орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах має системне знання;
- володіє мовою філософії, її поняттями і категоріями;
- аргументує свої відповіді прикладами з концепцій філософії;
- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу конкретних ситуацій та дискурсів на достатньому рівні.

Оцінка /D/ “Задовільно”-/60-69/ заслуговує студент, який:

- орієнтується в основних положеннях матеріалу підручників і лекційного курсу;
- знає основні ідеї першоджерел, але не може повністю розкрити їх зміст;
- несистематизоване знання програмного матеріалу, відсутність конкретного аналізу питань, поверховість викладу;
- затрудняється розкрити практичне і теоретичне значення знання;
- вміє пов'язувати теоретичний матеріал з практикою аналізу суспільних проблем, за наявності опори.

Оцінка /E/ “Задовільно”-/50-59/ виставляється студенту, який:

- виявив поверхові знання програмного матеріалу;
- не здатний аргументувати свою відповідь;
- називає основні ідеї, принципи, категорії філософії, але глибоко не знає їх змісту і функціонального призначення;
- аналізує окремі аспекти філософської проблематики, за наявності опори.

Оцінка /FX/ “Незадовільно”-/35-49/ виставляється студенту, який:

- не засвоїв більше половини програмного матеріалу;
- не знає змісту першоджерел;
- не володіє основними поняттями і категоріями філософії;
- не може проаналізувати філософську проблему чи дискурс, навіть за наявності опори.

Оцінка /F/ “Незадовільно”-/1-34/ виставляється студенту, який:

- не орієнтується у програмному матеріалі і першоджерелах

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторної та самостійної роботи)							Кількість балів (ІТ або іспит)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				Групова робота (МЗ)		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			
25			25				10	40	100

Політики курсу

Викладання курсу «Філософія», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (Див.: *Правила академічної доброчесності ЧНУ ім. Ю. Федьковича*: https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view).

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича»

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентові/студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів.

Відвідування аудиторних занять – обов'язкове, за винятком хвороби чи інших нездоланих обставин. Допускається відпрацювання лише одного пропущеного без поважних причин семінарського заняття (і отримання відповідних балів) на семестр. Письмові завдання можуть виконуватись дистанційно (*про доброчесність див. вище*).

Завдання з навчальної дисципліни поділяються на обов'язкові – для отримання студентами мінімального обсягу знань і вмінь (мінімальної кількості балів) і додаткові – запропоновані викладачем для того, щоб студенти могли отримати максимальний обсяг знань і вмінь (максимальну кількість балів). Для додаткового відпрацювання набутих у межах курсу навичок та покращення поточних результатів, студентові може виконати (за бажанням) по одному творчому завданню в Модулі 1 та Модулі 2. Перелік запропонованих творчих завдань розміщено в MOODLE. Отже, кожен студент сам може розраховувати свої сили відповідно до навчальних потреб і складати план роботи під час курсу.

Запізнення на заняття не вітається, але студент/ка допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе і не заважає іншим студентам.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова (основна)

1. Андрущенко В., Волинка Г., Мозгова Н. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. / [за ред. Г. Волинки]. К.: Каравела, 2016. 368 с.
2. Баумейстер А. Вступ до філософських студій або Інтелектуальні подорожі до країни філософії : наук. посіб. К. : Ін-т обдарованої дитини НАПН України. 2017. 238 с.
3. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 416 с.
4. Кремень В., Ільїн В., Губерський Л. Ескізи про мудрість. Від міфу до істини. Київський університет, 2019. 317с.
5. Петрушенко, В. Л. Філософія: підручник для студ. вищ. закл. освіти III–IV рівнів. Львів : Магнолія 2006, 2018. 504 с.
6. Подольська Є.А. Філософія. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006.
7. Причепій Є. Філософія: підручник / Є. Причепій, А. Черній, Л. Чекаль. К.: Академвидав, 2005; 2009. 592 с.
8. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. К.: Кн., 2005. 528 с.
9. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) : навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. - 2-ге вид., стер. К. : Знання, 2012. 621 с.
10. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія / Пер. з нім. Вахтанга Кебуладзе. Вид. друге. К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. 536 с.
11. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана ФІЛОСОФІЯ: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

Допоміжна

1. Арістотель. Нікомахова етика. Переклад з давньогрецької Віктор Ставнюк. Київ. Аквілон-Плюс. 2002
2. Берлін І. Чотири есе про свободу / пер. з. англ. О. Коваленко. К. 1994.
3. Вітгенштайн Людвіг. Tractatus Logiko-Philosophicus / Логіко-філософський трактат (фрагмент). [Конвертовано сайтом javalibre.com.ua]

4. Гайдеггер Мартін. Будувати, проживати, мислити. [Конвертовано сайтом javalibre.com.ua]
5. Кант І. Прологемени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука / пер. з нім. Віталій Терлецький. Харків: Фоліо, 2018. 288 с.
6. Ларс Свендсен Філософія свободи: Львів: АНЕТТИ АНТОНЕНКО, К.: Ніка-Центр, 2016. 336с. Ліврага Х.А. Плисти проти течії. Філософські роздуми. Новий Акрополь, 2015. 298 с.
7. Лютий Т. Глумчер О. Пригоди філософських ідей Західного світу. Темпора, 2021. 384 с.
8. Стейнберг Д. Філософія для життя. Пізнати себе краще. Новий Акрополь, 2014. 172 с.
9. Нора К., Гьосле Вітторіо Кав'ярня мертвих філософів. Філософське листування для дітей і дорослих. Новий Акрополь, 2019. 256 с.
10. Платон: Апологія Сократа. Перекладено з давньогрецької. Харків: Фоліо, 2008.
11. Почепцов Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття: монографія. Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 260 с.
12. Рассел Бертран Філософія для непосвячених. URL: <https://users.drew.edu/~jlenz/br-lay-philosophy.html>
13. Стівен Сломан, Філіп Фернбах Ілюзія знання. Чому ми ніколи не думаємо на самоті / [пер. М.Лузіна]. Yakaboo Publishing. 2018. 344 с.
14. Філософія науки: традиції та інновації. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. № 2(18). 106 с.
15. Фуко Мішель. Археологія знання / [Пер. з франц. В. Шовкун]. Київ. Видавництво Соломії Павличко. «ОСНОВИ». 2003.

Інформаційні ресурси

Веб-сторінка часопису «Sententiae» <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>

Веб-сторінка Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України

<https://www.filosof.com.ua/>

Електронна бібліотека Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України

https://www.filosof.com.ua/elektronna_biblioteka

Веб-сторінка журналу «Філософська думка» <https://dumka.philosophy.ua/index.php/fd>

Веб-сторінка часопису «Софія» <https://sophia.knu.ua/index.php/sophia/issue/archive>

Веб-сторінка Наукового Вісника Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

<http://www.philosophy.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/03publications/08ukr>

Веб-сторінка часопису «Антропологічні виміри філософських досліджень»

<http://ampr.diiit.edu.ua/>